

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلین نمی باشد

۲۰۲۳/۰۲/۱۸

سید عظیم حسینی

طرح پیشنهادی جهت انکشاف اقتصادی پسا منازعه در افغانستان — قسمت نهم

III - ایجاد تسهیلات و آماده سازی زیربنا های حقوقی:

یکی از بنیاد های اساسی جلب و جذب سرمایه گذاری در کشور موجودیت و استحکام زیربنای حقوقی و رفع موانع اداری و بروکراسی پیچیده میباشد که در زمینه باید تدابیر همه جانبه و بنیادی اتخاذ گردد. خوشبختانه یکتعداد زیادی از قوانین ضروری طی مراحل گردیده و نافذ میباشد. در حال حاضر نظر به تغییراتی که در کشور بوقوع پیوسته باید قانون حمایت از سرمایه گذاری بروفق شرایط جدید آماده گردد تا پاسخگوی نیازمندی ها واقعی امروز باشد.

درین شکی نیست که موانع اداری و موجودیت بروکراسی عمیق و کهنه در کشور سد بزرگی در برابر تشویق و حمایت از سرمایه گذاری میباشد، و بانک جهانی جهت رفع این معطل، شاخص های (ضمیمه 2) را آماده ساخته که در تمام ممالک تطبیق و پیگیری میشود. سرمایه گذاری در کشور وقتی میتواند موفق و پایدار باشد که این شاخص ها بصورت همه جانبه مورد تطبیق و پیگیری قرار داده شود. به اساس ارزیابی های بانک جهانی هرگاه شرایط برای عمل مو به موی این شاخص در هر کشور میسر ساخته شود امکانات جذب و جلب سرمایه گذاری وسیع تر گردیده و برای سرمایه گذاران یک حالت اعتماد به نفس را ایجاد و بستر مناسب رشد و تقویت سرمایه گذاری را هموار میسازد. بناً لازم به نظر میرسد یک هیاتی دایمی و کار آگاه تعیین باید گردد تا شاخصهای متذکره را بطور دقیق مورد مطالعه قرار داده زمینه های رفع موانع و تطبیق بدون قید و شرط آنرا در سطح دولت و در تمام ادارات دولتی و خصوصی فراهم سازد.

هرگاه افغانستان بتواند در بهبود این شاخص ها گام های استوار برداشته و در رده بندی کشورها که همه ساله از طرف بانک جهانی تعقیب میگردد، مقام بهتر را احراز نماید،

زمینه جذب سرمایه گذاری های خارجی در افغانستان توسعه یافته و در بهبود سرمایه گذاری ها در کشور تأثیر به سزای خواهد داشت .

علاوه بر آنچه توضیح گردید، موارد آتی قابل توجه میباشد که در زمینه باید اقدامات بنیادی صورت گیرد:

- 1) ایجاد زمینه ها و شرایط سهل در چوکات قوانین مربوط و جهت جلب و جذب سرمایه گذاری های خارجی؛
- 2) تشویق و تقدیر بهترین متشبت و سرمایه گذار در بخشهای مختلف نظریه مقیاس تولیدات سالانه آنها در سه کتگوری (طرز العمل ترتیب شود)
- 3) تشویق سرمایه گذاریها در راستای تبدیل اقلام و مواد خام صادراتی به مواد پخته با کیفیت بلند و قابل صادرات با تکمیل زنجیره ارزش در داخل کشور؛
- 4) بهبود مدیریت پارکهای صنعتی، تقویت و ایجاد پارک های جدید در سراسر کشور؛
- 5) تجدید نظر و کاهش قیمت فروش برق و آب (طور عادلانه) به سکتور صنعت؛
- 6) ایجاد صنایع زراعتی بمنظور پروسس فرآورده های زراعتی و تهیه محصولات جدید و با کیفیت (با حفظ کیفیت طبیعی) برای صادرات؛
- 7) تجدید نظر در محصول گمرکی در راستای حمایت از صنایع نوپا؛
- 8) ایجاد صنایع متوسط و بزرگ بر مبنای استخراج و تصفیه نفت و گاز و معادن آهن حاجی گک، مس عینک و سایر معادن و منابع طبیعی کشور مانند طلا، نقره، یورانیوم، لیتیوم، ذغال سنگ، سنگهای قیمتی، سنگ مرمر و رخام، تلک، و غیره به شکل رسمی و قانونی و جلوگیری از مافیائی شدن این سکتورها؛
- 9) استخراج معادن با غنی سازی و تغییر فیزیکی آن در داخل کشور؛
- 10) احداث و اعمار بندها و آنهار (منحیث یک هدف استراتژیک) بمنظور تقویت سکتور انرژی برق و تأمین انرژی برای تاسیسات صنعتی به قیمت ارزان و تشویقی؛
- 11) احداث تدریجی خط آهن سراسری و شریک ساختن سکتور خصوصی و شهروندان کشور درین پروژه ملی که آینده ای بسیار خوبی را در قبال دارد؛ و
- 12) میکانیزه ساختن زراعت؛

IV - فراهم سازی خدمات مالی و بیمه:

1. نظام بانکی در اقتصاد کشور، مسئولیت بسیار سنگینی داشته و رشد و شکوفایی یا رکود اقتصادی با طرز کار مؤسسات مالی، به ویژه بانک ها، ارتباط تنگاتنگی دارد. در واقع، اعتبارات اعطایی بانک ها، منبع اصلی تقاضای محصولات و خدمات و تسهیلات آنها به منظور سرمایه گذاری، منبع ایجاد تحرک در بخش تولید و عرضه است. در شرایط فعلی که امارت اسلامی نسبت عدم برسمیت شناختن به چالشهای فراوان مواجه است باید این موضوع را جدی بگیرد که در صورت ادامه حالت فعلی مشکلات فربه تر گردیده نه تنها اعتماد مردم را از دست میدهند بلکه جامعه جهانی نیز از کمک های مالی اباء ورزیده و دولت را از لحاظ اقتصادی به رکود مواجه میسازد، برای جذب سپرده بیشتر و افزایش منابع بانکی، بانک ها باید تلاش کنند تا بدون وضع محدودیت های برداشت، نیازهای در حال تحول سپرده گذاران را شناخته و این نیازها را به بهترین شکل ممکن برآورده نمایند. میزان مزایای ارائه شده به مشتریان ارتباط مستقیمی با جذب و حفظ سپرده ها دارد و البته در این رابطه نوع نگرش مردم نسبت به عملکرد بانک، بازاریابی و تبلیغات و نحوه برخورد کارکنان بانک با سپرده گذاران بی تاثیر نیست. بانک به عنوان یک نهاد مالی از یک طرف نقدینگی لازم برای سرمایه گذاریهای بزرگ و طرح های بخش عمومی را از طریق تجهیز پس اندازهای کوچک فراهم می آورد و از طرف دیگر پس اندازهای تجهیز شده را به صورت بهینه تخصیص می دهد و با تسهیل فرایند کسب اطلاع از فرصت های سرمایه گذاری، هدایت و رهبری پس اندازهای کوچک به سودآورترین و کاراترین بخش ها را بر عهده دارد و به این ترتیب هزینه تأمین مالی برای شرکت ها و ریسک بازگشت پول و دریافت سود برای سپرده گذاران را کاهش می دهد. برای افزایش میزان سپرده های بانکی و بهبود وضعیت بانک ها باید سیاست های پولی مناسب در یک بستر امن اقتصادی و اجتماعی اتخاذ شود و با جذاب کردن سپرده گذاری از راه افزایش خدمات مشاوره ای بانک ها و بالا بردن مهارت و اختیارات شعب برای تعامل بیشتر با سپرده گذاران به این مهم میتوان دست یافت، اما برخلاف توقع یکتعداداز بانکهای دولتی کشورمانند بانک انکشاف صادرات، بانک انکشاف صنعتی، بانک انکشاف زراعتی و بانک رهنی و تعمیراتی بطور غیرمسئولانه لغو شدند که صدمه بزرگی به سپرده گذاران و بر پیکر رشد و انکشاف سکتور خصوصی واردگردید. جهت تهیه و بدسترس گذاشتن قرضه های مناسب (تکثانه نازل) برای متشبهین که به رشد و انکشاف سکتورها کمک میکند، لازم و ضروریست تا بانک های متذکره باید و بصورت حتمی مجدداً احیاگردند .

معهدا یکی دیگر از خدمات ارزشمند دولت همانا مساعدت های تضمینی و تشویقی به سکتور خصوصی در امر حصول قرضه های طویل المدت به شرایط سهل از بانک های داخلی و خارجی و موسسات مالی بین المللی مانند بانک جهانی، بانک انکشاف آسیائی،

بانک کشور های اسلامی و غیره میباشد که زمینه ساز مشارکت وسیعتر سکتور خصوصی در پروژه های بزرگ زیربنائی میگردد. امارت اسلامی باید چنین راهکاری که باعث اطمینان خاطر سکتور خصوصی از پشتیبانی دولت و هم تشویق سرمایه گذاران در توسعه سرمایه گذاری در بخشهای مختلف اقتصاد میگردد روی دست گیرد.

2. نظام بیمه یکی از ابزارهای مهم کاهش ریسک سرمایه گذاری به ویژه در کشورهایی که ثبات اقتصادی در آنها حاکم نیست، میباشد. در جوامع صنعتی بیمه یکی از ارکان مؤثر در صنعت و موتور محرکه اقتصاد است. به همین منظور هر کارآفرین یا سرمایه‌گذاری که قصد ورود به هر یک از شاخه‌های صنعت را دارد باید از یک سلسله تضمین‌ها و حمایت‌های بخصوص برخوردار باشد. چنین تضمین‌ها توسط سرمایه‌گذاران ایجاد نمی‌شود بلکه از سرمایه‌گذاری آنها حمایت می‌کند. بنابراین باید سازمان‌ها یا موسساتی باشند که بتوانند این تضامین را ارائه کنند. شرکت‌های بیمه و مؤسسات مالی بسیار بزرگی در جهان هستند که میتوانند این تضامین را خلق و از سرمایه‌گذاران در هر یک از حوزه‌ها حمایت کنند. به عبارت دیگر شرکت‌های بیمه با کاهش نرخ ریسک سرمایه‌گذاری کمک می‌کنند تا کارآفرینی با سهولت بیشتری انجام شود. در حال حاضر در افغانستان با تاسف بیمه‌هایی همچون بیمه مسئولیت، بیمه اطفای حریق، بیمه صحت، بیمه موتور، بیمه ریسک سرمایه‌گذاری و... وجود ندارد که افراد و سرمایه‌گذار برای شروع فعالیت خود به آنها بسیار نیاز دارد. این موارد ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش میدهد. این یک واقعیت است که افزایش کارایی بیمه‌ها منجر به رشد سرمایه‌گذاری خواهد شد. پوشش‌های بیمه جزء الزامات سرمایه‌گذاری و کارآفرینی در هر کشوری است و بنابراین باید با تنوع بخشیدن به خدمات بیمه‌ای، کاهش هزینه‌ها و ارتقای بازده ریسک سرمایه‌گذاری را در کشور کاهش داد. در کشوری که نرخ ارز، نرخ سود بانکی و نرخ تورم مدام در حال تغییر باشد، ریسک سرمایه‌گذاری بالاست و اتفاقاً در چنین شرایطی بیمه نقش بسیار مهمی ایفا خواهد کرد. البته ورود بیمه در یک اقتصاد پیش‌بینی‌ناپذیر نیاز به کار مطالعاتی دارد تا چگونگی و میزان سودآوری بیمه‌ها هم مدنظر قرار گیرد. نظام بیمه‌ای کشور هنوز ساختار مناسب برای تأمین مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری را پیدا نکرده و برای ورود سرمایه به بخش تولید اعم از خارجی و داخلی تقویت نظام بیمه از ضرورت‌های حیاتی صنایع است. در نتیجه دولت اگر در پی ورود سرمایه‌گذار خارجی است باید ریسک‌های ناشی از تغییر و تحولات بین‌المللی، ساختار اقتصاد داخلی را از طریق نظام بیمه کاهش دهد. در کشورهایی همچون امریکا و جاپان که مؤلفه‌های اقتصادی‌شان در سال‌های طولانی ثابت است، نقش تاثیرگذاری بیمه به نسبت تأثیری که در اقتصادهایی همچون افغانستان دارد، کمرنگ‌تر است. در عین حال

کاهش ریسک سرمایه‌گذاری به مؤلفه‌های دیگری همچون ثبات در قوانین و مقررات نیاز دارد و این بی‌ثباتی باعث کم اثر شدن قوانین در فضای اقتصادی کشور می‌شود. بنا موضوع ایجاد و تحکیم نظام بیمه در افغانستان از جمله کارهای مهم خانگی دولت افغانستان است که باید نهایت جدی تلقی شده و در مورد تصامیم لازم اتخاذ گردد. این موضوع به این مفهوم است که وزارت صنعت و تجارت باید در بخش سرمایه‌گذاری، مسئولیت کامل سرمایه‌گذاری‌ها را از " الف " تا " ی " بدقت تمام انجام دهد تا متشبهین در روند سرمایه‌گذاری‌ها هیچ نوع کمبود را احساس ننمایند.

(باقیدارد)